

Turvallisuuden uudelleenkuvitteleminen kehon kautta: Etelä-Korean aseistakieltäytyjät

Ihntaek Hwang^{1, 2}

Etelä-Korean aseistakieltäytyjät ilmoittavat usein niin oikeussaleissa kuin kaduillakin syynsä sille, miksi he kieltäytyvät asepalveluksesta. Aseistakieltäytyjä Jayoo Kim päättää ilmoituksensa seuraavasti:

Syy sille, miksi aseistakieltäytyjät kieltäytyvät palveluksesta, on hyvin yksinkertainen. Ihmisiä kehoitetaan käyttämään enemmän mielikuvitusta yhteiskuntamme suhteen. [...] Sen sijaan, että otamme asepalveluksen kaltaiset asiat itsestäänselvyytensä, uskon että voimme aidosti muuttaa sekä elämäämme että koko maailmaa kuvittelemalla, miten asiat voisi tehdä toisin. (Kim 2023.)

Kimin kommenttien perusteella aseistakieltäytyjät vaikuttaisivat vetoavan Cornelius Castoriadis (1998) sosiaalisiin imaginääriin eli luoviin voimiin, jotka vastaavat yhteiskunnan perustavanlaatuisiin kysymyksiin, kuten ”mitä me tahdomme”, ”mitä me himoitsemme” ja ”mitä meiltä puuttuu”. Castoriadis mukaan vastaukset näihin kysymyksiin muokkaavat yhteiskunnan identiteettejä, pyrkimyksiä, maailmankatsomusta sekä niitä protokollia, joiden mukaan muun maailman kanssa ollaan vuorovaikutuksessa (mt., 146–147).

Kansallinen turvallisuus on sosiaalinen imaginääri, joka vastaa kysymykseen ”mitä turvata ketä vastaan ja miten” (Campbell 1992, 62). Perinteisesti on ajateltu, että mitä enemmän sotilaallista voimaa, sitä suurempi mahdollisuus turvallisuuteen ja rauhaan. Kyseenalaistamaton sotilaallisen mahdin priorisointi kansallisen turvallisuuden edistämisen nimissä rapauttaa kuitenkin demokratiaa sekä rajoittaa mielikuvitusta sen suhteen, kuinka ihmishenkiä voidaan suojella (Dobos 2020). Näin ollen käännyinkin Etelä-Korean aseistakieltäytyjien³ puoleen avatakseni uusia uria kansallisen turvallisuuden uudelleenkuvittelemulle.

Etelä-Koreassa asevelvollisuus on koskenut kaikkia fyysisesti asepalvelukseen kykeneviä yli 18-vuotiaita miehiä aina vuodesta 1951 lähtien. Etelä-Korean valtio on vanginnut aseistakieltäytyjiä jo yli puolen vuosisadan ajan, koska muutoin he ”vaarantavat asevoimat ja sitä kautta kansallisen turvallisuuden tärkeät yhteiset pyrkimykset, joihin lailliset perusoikeudet ja yksilönvapaus pohjaavat” (Constitutional Court of Korea 2004; 2011). Etelä-Korean vangitsemien aseistakieltäytyjien määrä on huomattavasti korkeampi verrattuna muihin demokraattisiin valtioihin, joissa asevelvollisuus on voimassa, ja myös heidän rangaistuksensa ovat ankarampia. Kohtaamastaan vainosta huolimatta aseistakieltäytyjät ovat jatkuvasti vastustaneet lähes pyhänä pidettyä uskomusta, jonka mukaan asevoimat varmistavat turvallisuuden.

1 YTT, associate researcher, Tampereen yliopisto, <ihntaek.hwang@tuni.fi>

2 Kirjoitus perustuu Tampereen yliopistossa 12.12.2023 pidettyyn englanninkieliseen *lectio praecursoria* -esitelmään *Imagining national security through the human body: South Korean conscientious objectors*.

3 Aseistakieltäytyjä on ”yksilö, joka vetoaa oikeuteensa kieltäytyä asepalveluksesta ajatuksen vapauden, omantunnon tai uskonnon perusteella” (ks. YK 2001).

Vastustuksen syyt eivät rajoitu pelkästään pasifistisiin tai antimilitaristisiin näkemyksiin, vaan monet ovat huolissaan myös esimerkiksi ekologisten tekijöiden, seksuaalisten oikeuksien, patriarkaalisen maskuliinisuuden sekä ihmisten henkilökohtaisista historioiden kaltaisista ilmiöistä.

Itse näen aseistakieltäytyjät Michael Shapiroa (2013) mukailleen ”esteettisinä subjekteina”. Esimerkiksi luovan kirjoittamisen kontekstissa esteettiset subjektit ovat niitä hahmoja, jotka kuvailevat tunteellisesti sitä, kuinka elämää on mahdollista elää eri tavoin ja jotka näin tehdessään mahdollisesti muuttavat kohtaamiensa ihmisten elämää (mt., xiv–xv). Hyvin homogeenisessa ja sotilaallisessa eteläkorealaisessa yhteiskunnassa he näyttäytyvät sisäisinä toiseuksina, joiden kertomukset henkilökohtaisista kokemuksistaan herättävät kyseenalaistavia tunteita ja herkkyyksiä, jotka vihjaavat siitä, että turvallisuutta on mahdollista ajatella toisenlaisestakin näkökulmasta. Näin tehdessään he tuovat esille akateemisia ja eettisiä syitä kansallisen turvallisuuden uudelleenkuvittelemiselle erityisesti dynaamisempia ja moniarvoisempia keinoja hyödyntäen sekä militaristista ja vihamielistä keinovalikoimaa kaihtaan.

Keholliset kielikuvat ovat kehystäneet poliittisten yhteisöjen hyvinvointiin liittyviä sosiaalisia imaginärejä eri yhteiskunnissa (Kuriyama 1999, 161; Unschuld 1999, 187). Tässä mielessä lähestyn tuhatvuotista mutta edelleen vaikutusvaltaista kehopolitiikan⁴ perinnettä korostamalla organisaation ja immuniteetin merkitystä ominaisuuksina, jotka muokkaavat samanaikaisesti sekä tapoja, joilla kuvittelemme kehoja, että tapoja, joilla kuvittelemme kansallista turvallisuutta.

Ihmiskehon järjestelmät sekä turvallisuus perustuvat osatekijöiden ja kyseisten osatekijöiden summan väliseen suhteeseen. Oman näkemykseni mukaan perustuslakituomioistuimen perustelu, jonka mukaan aseistakieltäytyjät ”vaarantavat asevoimat ja sitä kautta kansallisen turvallisuuden”, luo mielikuvaa asevoimista verrattoman tärkeänä osana Etelä-Korean kansallista turvallisuutta. Samalla vastustajien julkisissa ilmoituksissa pohdiskellaan sitä, miten heistä on tullut niin eripuraisia heidät kasvattaneen yhteiskunnan kanssa. Tässä mielessä vastustajat motivoivat pohdintaa vähemmän hierarkkisesta suhteesta yksilön ja yhteiskunnan välillä. Yksityiskohtaisempi kuvaus siitä, kuinka kehon järjestelmien avulla on mahdollista kehystää kansallista turvallisuutta, saadaan aikaan vertailemalla Gilles Deleuzen ja Félix Guattarin (2005, 4) orgaanisen organisaation käsitettä heidän elimettömän ruumiin käsitteeseensä. Ensiksi mainittuun sisältyy oletus selkeärajaisesta ja hierarkkisesta osien ja kokonaisuuksien välisestä suhteesta, siinä missä jälkimmäinen olettaa osien ja niiden muodostaman kokonaisuuden välisen suhteen olevan avoin ja dynaaminen.

Lisäksi Donna Harawayn (2013, 283) mukaan sekä immuniteetti että turvallisuus määrittävät ne rajoitteet ja mahdollisuudet, joiden puitteissa kuolevainen keho voi käydä taistoon potentiaalisesti vaarallisen ulkomaailman kanssa. Samaan aikaan kun Etelä-Korean valtio on ylläpitänyt uskomusta siitä, että kyky väkivaltaan on paras keino suojautua ulkovaltojen muodostamalta uhalta, aseistakieltäytyjät ovat korostaneet, kuinka lähentyminen ulkovaltojen kanssa on väistämätöntä. Näin aseistakieltäytyjät ovat kyseenalaistaneet sekä valtion

4 Kehopolitiikassa (yksikkömuoto) valtiota, kansakuntaa tai yhteisöä verrataan eloperäiseen kehoon. Kehopolitiikoilla (monikkumuoto) viitataan politiikkoihin, joiden kautta eloperäisiä kehoja johdetaan tai hallinnoidaan.

sisäisten rajojen että valtioiden välillä vallitsevien rajojen tarkoituksenmukaisuuden. Tähän sopivat Roberto Espositon (2013) ja A. David Napierin (2017) havainnot kahdesta keskenään kilpailevasta näkökulmasta immuniteetin suhteen. Ensimmäinen näistä on yleisemmin vallalla oleva ksenofobisen immuniteetin käsite, jossa immuunijärjestelmä pyrkii suojelemaan itseään eläessään rinnakkain potentiaalisesti vaarallisten ja tuntemattomien muiden keskuudessa. Toinen on puolestaan ksenofiilisen immuniteetin käsite, joka korostaa sitä, kuinka elämä kukoistaa kyseisenkaltaisten muiden läsnäolosta.

Kaikki imaginäärit ovat kuitenkin riippuvaisia kokemusten sanoittamista ja järjelyä edeltävistä sekä ainoastaan tunnetasolla ilmenevistä puolista, joita on hankala käsitteellistää. Näin ollen puhun myös siitä, kuinka affektiivinen prosessi kansallisen turvallisuuden kuvitteluun kehon viitekehyksessä on. Affektin erilaisista tulkinnoista olen päättänyt Brian Masumin (2002, 30) näkemykseen: intensiteetin taso kohoaa automaattisesti ohikiitävän hetken olemassa olevien ja ei-semioottisesti järjestyneiden kehojen kohdatessa toisensa.

On tärkeää huomioda, että politiikan tavoitteena on määritellä (esim. merkityksenantojen tai pelkistämisen avulla) tapahtumien myötä esiin nousevia affekteja ja vahvistaa tutuksi tulleita diskursseja sekä identiteettejä. Affektit voivat kuitenkin vastustaa määritellyksi tuleamista tai jäädä jopa kokonaan vaille määrittelyä, sillä affektin lähteenä toimiva keho ei voi olla tuntematta ennen kuin aivot ehtivät käsitteellistää sen (ks. Massumi 2015, 105; Solomon 2017, 936; Gregg & Seigworth 2010, 1). Keskityn näin ollen käsitteen määrittelemiseen ja määrittelemättä jäämiseen tarkastellessani prosessia, jossa tiettyä kehoa yritetään ”järkeillä”. Affektin määrittelemättömyys voi johtaa esimerkiksi siihen, että keho tulee kuvitelluksi tavoilla, jotka todistavat joko ksenofiilisen immuniteetin tai elimettömän ruumiin käsitteen todenperäisyyttä.

Suoritin kaksi luentaa ja vertailin niitä toisiinsa. Ensiksi luin Etelä-Korean valtion kertomuksia aseistakieltäytymisestä orgaanisen organisaation, ksenofobisen immuniteetin ja affektin määrittelemisen valossa. Kyseiset kertomukset ovat peräisin oikeuden päätöksistä, blogiteksteistä, esitelmistä, vastustajien haastatteluista sekä sotajoukkojen viihdyttämiseen suunnatuista esityksistä. Toiseksi luin eteläkorealaisten aseistakieltäytyjien kertomuksia elimettömän ruumiin käsitteen, ksenofiilisen immuniteetin sekä affektin määrittelemättömyyden viitekehyksessä. Kertomukset ovat tulleet ilmi vastustajien julkisissa ilmoituksissa, vankilasta lähetetyistä kirjeistä sekä heidän tuottamistaan elokuvista. Näitä kahta luentaa vertailemalla onnistuin selvittämään ja haastamaan vallitsevat kehon ja turvallisuuden kuvitteluun keino.

Tutkimukseni kautta olen onnistunut osoittamaan, että siinä missä Etelä-Korean valtio ja sen kansalaiset ovat taipuvaisia kuvittelemaan kansallista turvallisuutta tavanomaisempien kehoon liittyvien käsitteiden ja herkkyysien viitekehyksessä, esittävät Etelä-Korean aseistakieltäytyjät vaihtoehtoisia kehollisia käsitteitä ja herkkyksiä, joiden kautta kansallista turvallisuutta on mahdollista kuvitella uudelleen. Erityisesti Etelä-Korean aseistakieltäytyjien lähestymistavassa kuvitellaan kehoja uudelleen elimettömän ruumiin käsitteen, ksenofiilisen immuniteetin sekä affektin määrittelemättömyyden näkökulmista. Tämänkaltaiset vaihto-

ehtoiset kehot sekoittavat valtiollista käsitystä turvallisuudesta, joka pohjautuu orgaanisen organisaation, ksenofobisen immunitettiin sekä affektin määrittelemisen käsitteisiin.

Sitä mukaa kun globaali epävarmuus kasvaa, yhä useammat yhteiskunnat ovat valmiita luopumaan vapaaehtoisesti vapaudestaan varmuuden tunteen nimissä. Koronaviruspandemia ja ilmastonmuutokseen liittyvät kriisit ovat kuitenkin osoittaneet sen, kuinka rinnakkaiselon aiheuttamat vaikutukset ovat jatkuvassa muutoksessa. Näin ollen elämän tarjoamien mahdollisuuksien jatkuvasta uudelleenkuittelusta ja laajentamisesta tulee yhä tärkeämpi osa poliitisten yhteisöjen selviytymisstrategioiden uudelleenvisiointia. Kuten Franciso Varela toteaa uusien mahdollisuuksien avautumisesta, "[m]eillä on luontaisia rajoja, muttei tiheästi kudotuja, estäviä ja tukahduttavia sääntöjärjestelmiä" (Gumbrecht ym. 2006, 43).

Lähteet

- Campbell, David (1992): *Writing security: United States foreign policy and the politics of identity*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Castoriadis, Cornelius (1998): *The imaginary institution of society*. Cambridge: MIT Press.
- Constitutional Court of Korea (2004): The Constitutional Appeal against the Military Service Law Article 88 Section 1 Clause 1. The Constitutional Court's Decision Case, 2002heonga1.
- Constitutional Court of Korea (2011): The Constitutional Appeal against the Military Service Law Article 88 Section 1 Clause 1. The Constitutional Court's Decision Case, 2008heonga22.
- Deleuze, Gilles & Felix Guattari (2005): *A thousand plateaus: Capitalism and schizophrenia*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Dobos, Ned (2020): *Ethics, security, and the war-machine: The true costs of the military*. Oxford: Oxford University Press.
- Esposito, Roberto (2013): "Biopolitics". Teoksessa: T. Campbell & A. Sitze (toim.) *Biopolitics: A reader*. Durham: Duke University Press, 317–349.
- Gregg, Melissa & Gregory J. Seigworth (2010): *The affect theory reader*. Durham: Duke University Press.
- Gumbrecht, Hans Ulrich, Humberto R. Maturana & Bernhard Poerksen (2006): "Humberto R. Maturana and Francisco J. Varela on science and the humanities: The Poerksen interviews". *The Journal of Aesthetic Education*, 40(1), 22–53.
- Haraway, Donna (2013): *Simians, cyborgs, and women: The reinvention of nature*. Lontoo: Routledge.
- Kim, Jayoo (2023): "tae-hak-kō-pu-e i-ō kun-tae-kō-pu-e to-chōn-hap-ni-ta" [Following rejecting the university, I reject the military], 2.11.2023. [Http://www.withoutwar.org/?p=20918](http://www.withoutwar.org/?p=20918), 19.3.2024.
- Kuriyama, Shigehisa (1999): *The expressiveness of the body and the divergence of Greek and Chinese medicine: Muscularity and identity*. Princeton: Princeton University Press.
- Massumi, Brian (2002): *Parables for the virtual: Movement, affect, sensation*. Durham: Duke University Press.
- Massumi, Brian (2015): *Politics of affect*. Cambridge: Polity Press.
- Napier, A. David (2017): "Epidemics and xenophobia, or, why xenophilia matters". *Social Research*, 84(1), 59–81.
- Shapiro, Michael J. (2013): *Studies in trans-disciplinary method*. Lontoo: Routledge.
- Solomon, Ty (2017): "Ontological security, circulations of affect, and the Arab Spring". *Journal of International Relations and Development*, 21(4), 934–958.
- Unschuld, Paul U. (1999): *What is medicine?* Oakland: University of California Press.
- YK (2001): Special Rapporteur on freedom of religion or belief. Framework for communications. Conscientious Objection. [Https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-religion-or-belief](https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-religion-or-belief), 19.3.2024.